

Obsah

Úvod	11
1. Český ekumenismus jako teologická otázka – východiska a metoda	17
1.1. Český ekumenismus a česká ekumenická teologie v souvislostech ekumenického hnutí	19
1.1.1. <i>Ekumenismus – mnohé cesty jednoho Ducha</i>	21
1.1.2. <i>Příznačné rysy českého ekumenismu</i>	25
1.1.3. <i>Ekumenická teologie a česká ekumenická teologie</i>	31
1.2. Stav bádání v oblasti studia českého ekumenismu	38
1.2.1. <i>Český ekumenismus jako předmět výzkumu soudobých církevních dějin</i>	40
1.2.2. <i>Ekumenismus a teologická četba českých dějin</i>	42
1.2.3. <i>Ekleziologický pohled na český ekumenismus</i>	45
1.2.4. <i>Otázka po dogmatickém základu českého ekumenismu</i>	48
1.2.5. <i>Teologie liturgického slavení a česká ekumenická problematika</i>	52
1.2.6. <i>Koncentrace na praktickou dimenzi českého ekumenismu</i>	54
1.3. Pastorační imperativ duchovního ekumenismu jako bezprostřední podnět k naší reflexi	57
1.3.1. <i>„Fáze přechodu“ jako výchozí kontext – impulz Waltera Kaspera a Papežské rady pro jednotu křesťanů</i>	59
1.3.2. <i>Duchovní ekumenismus – pramen teologického poznání?</i>	63
1.3.3. <i>Pastorálně-teologický přístup k duchovnímu ekumenismu</i>	67
1.3.4. <i>Aplikace spirituálního východiska v teologické reflexi českého ekumenismu</i>	71

1.4.	„Ekumenická synergie“ – pneumatologicko-ekleziologický klíč k četbě	75
1.4.1.	<i>Ekleziologické formy ekumenického duchovního procesu</i>	78
1.4.2.	<i>Anima ecclesiastica – jednota církve v srdci křesťana</i>	82
1.4.3.	<i>Teologicko-spirituální četba českého ekumenismu</i>	85
2.	Současné hledání nové artikulace ekumenické myšlenky	90
2.1.	Světový ekumenismus na rozcestí	93
2.1.1.	<i>Nová paradigmata v ekumenismu</i>	95
2.1.1.1.	Ekumenický konciliární proces	97
2.1.1.2.	Uskutečňovat jednotu skrze rozmanitost	100
2.1.1.3.	Οικουμενή – společně sdílená „domácnost“	103
2.1.1.4.	Ekumenická výzva k profilování konfesních specifíků?	106
2.1.1.5.	Otevřené „forum“ jako alternativa „ekumenismu struktur“	108
2.1.1.6.	Zakoušet jednotu v ekumenickém společenství	111
2.1.2.	<i>Posuny akcentů v metodě ekumenického dialogu</i>	113
2.1.2.1.	Proces ekumenické konvergence	115
2.1.2.2.	Cesta k diferencovanému ekumenickému konsensu ...	118
2.1.2.3.	Hermeneutika difference	121
2.1.3.	<i>Problematizace cílové představy jednoty</i>	125
2.1.3.1.	Společenství na základě vzájemného uznání	127
2.1.3.2.	Společenství skrze účast na Kristově tajemství	131
2.1.3.3.	Jsou obě pojetí navzájem slučitelná?	136
2.1.4.	<i>Otazníky nad ekumenismem v kontextu soudobých společensko-kulturních trendů</i>	140
2.2.	Vědomí „krize“ v ekumenismu z pohledu české ekumenické reflexe ...	144
2.2.1.	<i>Ekumenismus v rozporu s „tradicí“ (M. Semín)</i>	144
2.2.2.	<i>„Ekumenické dilema“ (P. Aleš)</i>	146
2.2.3.	<i>„Sváteční ekumenismus“ (J. Vokoun)</i>	148
2.2.4.	<i>„Paradox“ ekumenismu (J. Hanuš)</i>	150
2.2.5.	<i>Ekumenismus jako „eskapismus“ (J. Štefan)</i>	152
2.2.6.	<i>„Ekumenická exkluzivita“ (P. Ambros)</i>	153
2.2.7.	<i>„Brzdy“ v ekumenickém postupu (P. Filipi)</i>	155

2.2.8.	<i>Kritika „horizontálního ekumenismu“ (P. Černý)</i>	157
2.2.9.	<i>„Nedospělost“ k jednotě v různosti (J. Konzal)</i>	159
2.2.10.	<i>„Post-ekumenismus“ (J. Spousta)</i>	161
3.	Ekumenické úsilí jako součást dějin církve v českých zemích do r. 1989	163
3.1.	Předstupně ekumenismu – k pramenům novodobého českého ekumenismu před 2. vatikánským koncilem	165
3.1.1.	<i>Unionistické hnutí: obnovit jednotu skrze apoštolát a dialog</i>	169
3.1.2.	<i>„Oekumenická“ výzva Josefa L. Hromádky</i>	174
3.1.3.	<i>Ekumenická zkušenost během 2. světové války</i>	179
3.1.4.	<i>Žrod ekumenických struktur v soukolí politické moci</i>	184
3.2.	České „ekumenické jaro“ – sondy do šedesátých let 20. století	189
3.2.1.	<i>Ekumenická vize jirchářských seminářů</i>	192
3.2.2.	<i>2. vatikánský koncil a český ekumenismus</i>	196
3.2.2.1.	<i>Vystoupení českých biskupů na koncilu</i>	196
3.2.2.2.	<i>Ohlas koncilu v české ekumeně</i>	200
3.2.3.	<i>Začátek ekumenických kontaktů na oficiální úrovni</i>	204
3.2.4.	<i>Antonín Mandl – „teolog českého ekumenismu“</i>	207
3.3.	Mezi solidaritou utlačených a tolerovaným ekumenismem – ekumenické proudy v období normalizace v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století	210
3.3.1.	<i>Ekumenismus uvnitř socialistického ghetta</i>	213
3.3.2.	<i>Bonaventura Bouše – český prorok ekumenismu?</i>	218
3.3.3.	<i>Ekumenický rozměr domácího disentu</i>	221
3.3.4.	<i>Impulzy české exilové ekumeny</i>	225
4.	Tendence přítomné v českém ekumenismu – kontinuita teologické paměti a nové impulzy	229
4.1.	Uzdravování ran minulosti a/nebo dekonstrukce mýtu	231
4.1.1.	<i>Dvě personifikace našeho vztahu k dějinám</i>	234
4.1.1.1.	<i>Ekumenická inspirace Janem Husem</i>	236
4.1.1.2.	<i>(Dosud) nepřijaté memento Jana Sarkandra</i>	241

4.1.2.	<i>Skrze bolest zraněné paměti k ἀνάμνησις a smíření vztahů</i>	245
4.2.	Kontinuita a/nebo diskontinuita křesťanských tradic v českých zemích	250
4.2.1.	<i>Ekumenické souvislosti „otázky“ po duchovním smyslu českých dějin</i> ..	253
4.2.2.	<i>Život z Tradice v pluriformitě tradic</i>	257
4.3.	Eucharistie: prostředek k jednotě a/nebo její dovršení	263
4.3.1.	<i>Dvě související otázky – eucharistické společenství a církevní úřad</i> ..	266
4.3.1.1.	„Pohostinnost u stolu Páně“ a čeští křesťané dnes	268
4.3.1.2.	Apoštolská sukcese – stále živé téma v české ekumeně?	271
4.3.2.	<i>Na cestě k eucharistickému společenství</i>	274
4.3.2.1.	Tajemství víry jako východisko eucharistické praxe ..	274
4.3.2.2.	Směrem ke smíření církevního úřadu?	280
4.4.	Zřeknutí se a/nebo nalezení vlastní identity v ekumenickém dialogu	284
4.4.1.	<i>Kříž a křehkost identity – prohlášení Dominus Iesus a česká ekumena</i>	288
4.4.2.	<i>Živoucí identita v konverzi</i>	290
4.5.	Autentický nositel ekumenického procesu – charisma a/nebo instituce	296
4.5.1.	<i>Ekumenismus „shora“ a ekumenismus „zdola“ – protikladnost pohybů?</i>	298
4.5.2.	<i>Jednat ekumenicky z podnětu Ducha</i>	300
5.	Spirituální výzvy české ekumeně ze strany magisteria katolické církve	306
5.1.	První návštěva Jana Pavla II. (21.–22. dubna 1990)	310
5.1.1.	<i>Poslání křesťanů na obnově národa v procesu transformace společnosti</i>	312
5.1.2.	<i>Formulace „českého ekumenického programu“</i>	314
5.1.3.	<i>Cyrilometodějský odkaz a jednota Evropy</i>	317
5.1.4.	<i>Ohlasy v prostředí české ekumeny</i>	320

5.2. Druhá návštěva Jana Pavla II. (20.–22. května 1995)	322
5.2.1. <i>Církev v českých zemích – communio martyrum</i>	325
5.2.2. <i>Modlitba a pokání jako nový začátek na ekumenické cestě</i>	327
5.2.3. <i>Ohlasy v prostředí české ekumeny</i>	329
5.3. Třetí návštěva Jana Pavla II. (25.–27. dubna 1997)	331
5.3.1. <i>Živá svatovojtěšská tradice – závazek k nové evangelizaci</i>	333
5.3.2. <i>Ekumenismus pravdy, naděje a lásky</i>	336
5.3.3. <i>Ohlasy v prostředí české ekumeny</i>	338
5.4. Návštěva Benedikta XVI. (26.–28. září 2009)	341
5.4.1. <i>Ekumenicky otevřený model církve jako „kreativní minority“ a její poslání</i>	343
5.4.2. <i>Kristologický střed křesťanského poselství a života</i>	346
5.4.3. <i>Ohlasy v prostředí české ekumeny</i>	348
6. Život z Ducha Svatého – pramen jednoty a společného poslání Kristových učedníků	351
6.1. Spiritualita v kontextu úsilí křesťanů o jednotu	354
6.1.1. <i>Spiritualita jako život z Ducha Svatého</i>	357
6.1.2. <i>Duchovní život v pluralitě křesťanských spiritualit</i>	362
6.1.3. <i>Spiritualita – faktor rozdělující, nebo sjednocující?</i>	365
6.1.4. <i>Spiritualita na cestě k jednotě v pravdě a lásce</i>	370
6.2. Spirituální jádro ekumenismu – <i>oecumenismus spiritualis</i>	375
6.2.1. <i>Jednota jako plod společenství modlitby</i>	378
6.2.1.1. <i>Základ – Ježíšova velebněšská modlitba (J 17)</i>	380
6.2.1.2. <i>Význam Oktávu modliteb za jednotu křesťanů pro celkové pojetí ekumenismu</i>	385
6.2.2. <i>Obrácení srdce – výchozí podmínka jednoty</i>	389
6.2.3. <i>Povolání k jednotě jako povolání ke svatosti</i>	395
6.2.3.1. <i>Spása člověka – ospravedlnění, posvěcení, anebo zbožštění?</i>	397
6.2.3.2. <i>Jednota uskutečňená ryzostí života podle evangelia</i> ..	402

6.3.	Prohlubovat ekumenickou spiritualitu jako spiritualitu jednoty	408
6.3.1.	<i>Zdroje života v jednom těle církve – slovo a svátost</i>	411
6.3.1.1.	Jedno v Kristu, přebývajícím ve slovech Písma	415
6.3.1.2.	Jeden křest – počátek společného života z víry	419
6.3.1.3.	Duchovní jednota napříč rozdělení v eucharistii?	425
6.3.2.	<i>Vivere Ecclesiam</i> – jednota ve společenství víry, naděje a lásky	431
6.3.2.1.	Příklady realizace církevní lásky, pouta jednoty	435
6.3.2.1.1.	<i>Jednota v nerozdělenosti evangelních rad</i>	436
6.3.2.1.2.	<i>Manželství – překonat rozkol v jednom těle</i>	439
6.3.2.1.3.	<i>Ekumenické společenství přátel v jednom Pánu</i>	442
6.3.2.2.	Církev – <i>communio sanctorum</i>	444
6.3.2.3.	Spolu „s Marií, matkou Ježíšovou“	450
6.3.3.	<i>Být jedno, „aby tak svět uvěřil“</i>	454
6.3.3.1.	Missio – horizont ekumenické spirituality	458
6.3.3.2.	Sjednání v mučednictví, vrcholném svědectví pravdy a lásky	464
Závěr	472
Seznam použitých zkratk	479
Bibliografie	483
Shrnutí	555
Summary	557